

ÖSTERTÄLJES STENFYND

FYNDOMRÅDE (Ö1) = 266:1 VID GÄRTUNA I
ÖSTERTÄLJE S:N, SÖDERMANLAND

Några av löparna från boplatsen

Rapport över ytfynd tillvaratagna på 1980-talet.

Upprättad 2017 av Sven-Gunnar Broström med bidrag av Kenneth Ihrestam

BOTARKRAPPORT 2017 – 19

Redogörelse för ytfyndsinventering inom boplatz Östertälje 266:1.

Boplatsen är belägen på åkermark strax öster om väg 225 och ca 400 meter nordväst om Gärtuna gård. De första fynden i detta område gjorde vi hösten 1983. Det var i samband med att vi skulle dokumentera ett skålgropsblock, Östertälje 185:1, som vi fann en löparsten i åkern intill blocket. Vi konstaterade också att den plöjda åkern innehöll skärvsten. Efter en stunds letande inom ett 150 x 50 meter stort område hade vi funnit 10 löparstenar, 2 knackstenar, 3 slipstenar och en glättsten. Vi konstaterade också att fyndområdet låg lågt intill en kärrmark och var väldigt sankt. Det verkade inte alls lämpligt för en boplatz. Vi anmälde fyndet till Riksantikvarieämbetet som gav området nr 266:1 i Östertälje socken.

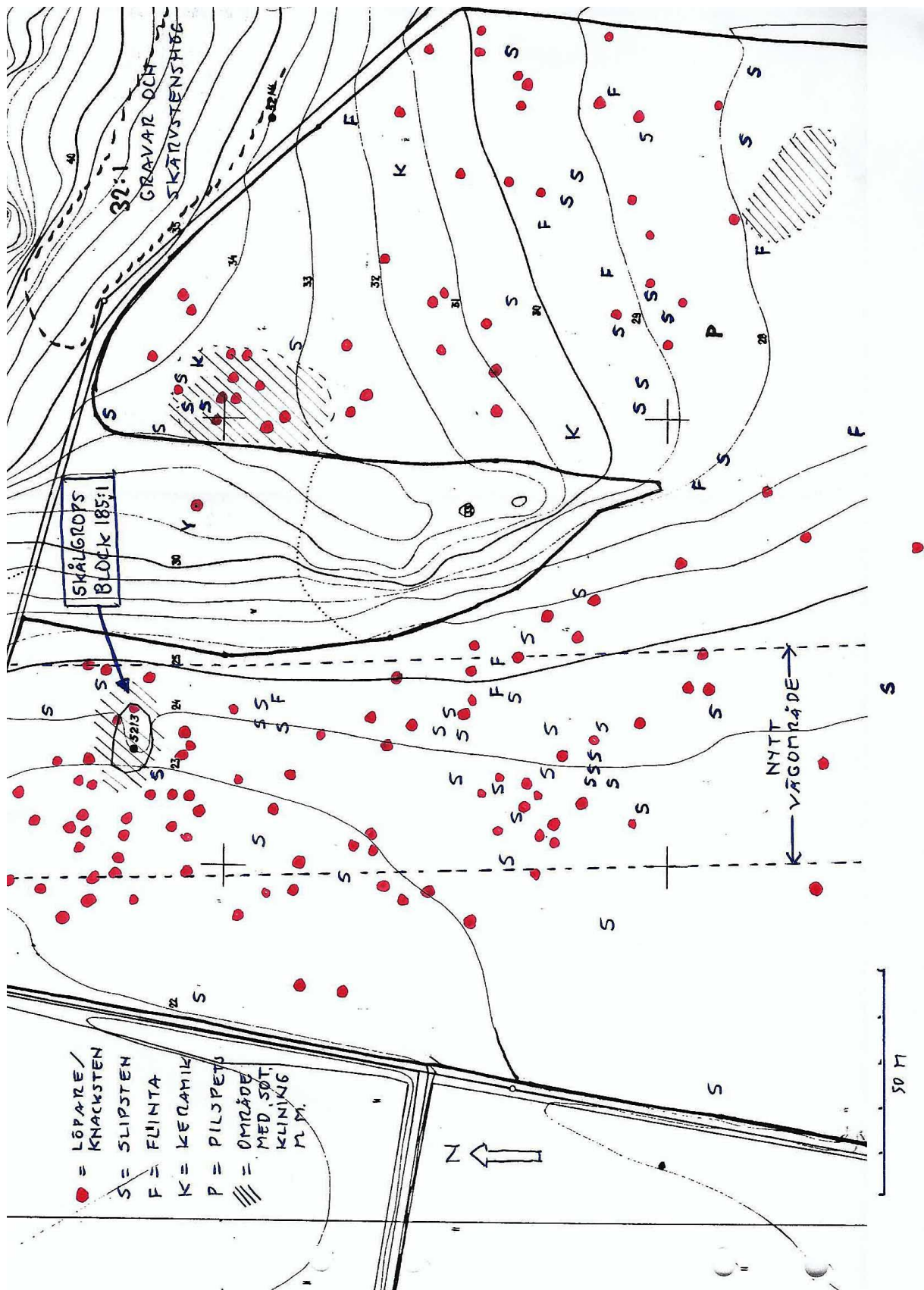
Vi besökte nu området varje gång åkern var plöjd under 1980-talet. Det visade sig att det var på åkerns högre belägna östra del som den riktiga boplatsen var belägen. Här fann vi områden med sotig jord innehållande keramik och lerklining. Dessutom många löpare, knackstenar, flintor och slipstenar. Ett par av fynden var speciella. Det var dels en liten pilspets av flinta med utnypen bas, dels en mynningsskärva med en speciell dekor som kan tolkas som senneolitisk. Dessa två fynd liksom en halv grönstensyxa visar att platsen troligen var bebodd redan under senneolitikum. Alla övriga fynd pekar på bronsålder/äldre järnålder. Detta förstärks också av de många fornlämningar av bronsålderstyp som finns framför allt öster och söder om fyndområdet. Vid ett vägbygge 2005 undersöktes området kring skålgropsblocket 185:1. Man fann här ett skärvstenslager med fynd av löpare, slipstenar och keramik. Detta dateras också till bronsåldern. Fyndområdets västra del är idag ianspråktaget för den nya sträckningen av väg 225. Den östra delen är sedan 1990-talet betesmark.

Följande fynd har gjorts vid ytinventering av området:

95 löpare
44 knackstenar
54 slipstenar
2 stenyxor
5 förarbetet
2 glättstenar
1 pilspets
1 skrapa
3 flintor
48 krukskärvor
4 kvartsar
100 bitar lerklining

FYNDSPRIDNINGSKARTA ÖSTERTÄLJE 266:1

LÖPARE (foto se omslaget)

1			mm	gr	
2	LÖPARE	Gröngrå diabas	83 x 81 x 75	867	fasetterad
5	LÖPARE	Ljusrosa granit	86 x 75 x 59	485	bränd
6	LÖPARE	Ljusgrå granit	78 x 76 x 74	707	Med slipyta
7	LÖPARE, fragment	grårosa granit	78 x 77 x 35	227	
8	LÖPARE skadad	Ljusgrå granit	65 x 57 x 56	317	
9	LÖPARE	Gråbrun gnejs	76 x 73 x 66	602	Med slipyta
10	LÖPARE, fragment	Gröngrå diabas	81 x 70 x 43	298	fasetterad
11	LÖPARE, skålla	grårosa granit	82 x 81 x 25	233	
13	½ LÖPARE	Grå granit	100 x 100 x 50	797	
15	½ LÖPARE	Rödbrun sandsten	82 x 69 x 41	319	
24	LÖPARE	Grå gnejs	63 x 60 x 59	370	
25	LÖPARE	Ljusgrå granit	75 x 75 x 62	573	Med slipyta
29	LÖPARE	Grå/vit fläckig bergart	86x 80 x 71	861	Vittrad
34	½ LÖPARE	Gråvit bergart	98 x 93 x 48	691	
39	LÖPARE	Grå gnejs	81 x 73 x 50	420	
41	LÖPARE, fragment	Brungrå granit	70 x 56 x 35	167	
44	LÖPARE, fragment	Gråröd granit	55 x 49 x 30	91	
51	LÖPARE, fragment	grönsvarf bergart	68 x 56 x 30	154	
53	½ LÖPARE	grårosa granit	100 x 95 x 54	584	
54	½ LÖPARE	Grårosa granit	87 x 76 x 53	491	
58	½ LÖPARE	Röd/svartfläckig granit	89 x 57 x 49	321	
61	LÖPARE	Svart/rosa fläckig granit	75 x 69 x 69	491	vittrad
64	LÖPARE skadad	Svart/röd fläckig granit	86 x 79 x 67	731	
65	½ LÖPARE	grå diabas	85 x 53 x 51	382	
67	LÖPARE	Rosa granit	85 x 76 x 71	548	
69	½ LÖPARE	Rosa granit	74 x 70 x 46	313	
70	LÖPARE skadad	Grå pegmatit	80 x 69 x 68	565	
72	LÖPARE, skålla	Brungrå sandsten	84 x 78 x 22	147	
73	½ LÖPARE	Gråbrun granit	106 x 90 x 46	523	
74	LÖPARE, fragment	Grå/vit fläckig bergart	82 x 45 x 32	152	
75	LÖPARE	Rosagrå gnejs	63 x 62 x 60	404	fin
78	LÖPARE	Grå/vit fläckig granit	91 x 81 x 74	801	

LÖPARE forts.....

80	½ LÖPARE	Gråbrun gnejs	81 x 75 x 53	393	
82	½ LÖPARE	Grå/vit fläckig granit	119 x 113 x 42	746	
83	½ LÖPARE	Rödbrun sandsten	92 x 83 x 48	559	Planslipad brottyta
84	½ LÖPARE	Ljusrosa pegmatit	80 x 71 x 48	320	
86	LÖPARE	Grå/vit fläckig granit	78 x 75 x 60	630	slipad
87	LÖPARE	Grå pegmatit	92 x 87 x 85	1003	
88	½ LÖPARE	Rosagrå granit	72 x 68 x 21	251	
89	LÖPARE	Rosagrå granit	75 x 74 x 73	650	
92	½ LÖPARE	Gråbrun gnejs	82 x 79 x 58	417	
98	½ LÖPARE	Rosagrå granit	88 x 84 x 42	363	
99	½ LÖPARE	Ljusrosa granit	93 x 88 x 43	440	
100	½ LÖPARE	Brungrå bergart	74 x 63 x 36	234	
104	LÖPARE, fragment	Grå granit	61 x 55 x 42	202	
106	LÖPARE	Grå/vit fläckig granit	77 x 75 x 72	657	Fasetterad fin
107	LÖPARE	Svart/rosa fläckig granit	82 x 78 x 75	759	
108	½ LÖPARE	Grårosa granit	67 x 61 x 55	265	
109	LÖPARE skadad	Gråsvart diabas	77 x 62 x 58	599	
110	LÖPARE	Gröngrå diabas	81 x 77 x 51	634	puckmodell
111	LÖPARE	Grå/vit fläckig granit	70 x 67 x 60	468	
113	½ LÖPARE	Rosagrå granit	79 x 76 x 50	394	
114	½ LÖPARE	Brungrå bergart	88 x 74 x 51	342	
116	½ LÖPARE	Rödbrun sandsten	85 x 48 x 44	229	Puckmodell, slipyta
120	LÖPARE fragment	Brungrå gnejs	79 x 67 x 39	249	
123	LÖPARE skadad	Rödbrun granit	81 x 75 x 60	568	fasetterad
124	LÖPARE	Gråbrun gnejs	89 x 88 x 57	732	puckmodell
125	½ LÖPARE	Rosa granit	85 x 77 x 63	575	
131	LÖPARE, fragment	Rödbrun granit	66 x 54 x 44	219	
132	LÖPARE skadad	Grå/svart randig diabas	75 x 71 x 59	510	
134	½ LÖPARE	Rödbrun bergart	86 x 60 x 42	339	
136	½ LÖPARE	Grå bergart	82 x 78 x 52	434	
137	LÖPARE, fragment	Rosa granit	73 x 64 x 51	266	
138	LÖPARE	Brungrå bergart	79 x 69 x 67	542	
141	LÖPARE	Ljusrosa granit	85 x 71 x 70	716	fasetterad
145	½ LÖPARE	Röd/svartfläckig granit	69 x 69 x 34	228	
148	LÖPARE	Rosa kvartsit	82 x 80 x 68	592	

LÖPARE forts....

152	LÖPARE skadad	Grå granit	71 x 71 x 70	501	
155	LÖPARE skålla	Grå diabas	71 x 50 x 24	144	
156	LÖPARE skålla	Gråvit granit, grov	75 x 55 x 26	133	
158	½ LÖPARE	Rödbrun sandsten	111 x 85 x 54	622	
170	½ LÖPARE	Grå granit	79 x 75 x 58	458	
176	LÖPARE, fragment	Brungrå sandsten	66 x 49 x 32	116	
181	½ LÖPARE	Brunrosa gnejs	82 x 74 x 38	339	
183	LÖPARE	Rödbrun kvartsit	79 x 76 x 68	646	
184	½ LÖPARE	Brungrå granit	94 x 87 x 54	559	
185	½ LÖPARE	Brungrå granit	88 x 69 x 46	385	
186	½ LÖPARE	Grå/vit fläckig granit	86 x 81 x 45	450	
187	½ LÖPARE	Grårosa granit	76 x 72 x 49	392	
188	LÖPARE, fragment	Rosa granit	75 x 52 x 43	167	
192	½ LÖPARE	Grårosa granit	88 x 84 x 64	594	
191	LÖPARE, fragment	Gröngrå diabas	64 x 46 x 27	85	Fasetterad
195	½ LÖPARE	Grårosa granit	77 x 51 x 45	266	
196	LÖPARE, fragment	Brungrå sandsten	79 x 51 x 34	160	
198	LÖPARE skadad	Grårosa granit	97 x 95 x 65	779	
199	LÖPARE skadad	Grårosa granit	72 x 68 x 61	493	
200	LÖPARE	Grå/vit fläckig granit	70 x 63 x 62	500	Fyrkantig
204	½ LÖPARE	Grårosa granit	75 x 63 x 35	240	
207	LÖPARE skålla	Grårosa granit	94 x 81 x 35	292	
208	½ LÖPARE	Brunrosa granit	109 x 96 x 51	702	
212	LÖPARE skadad	Grå/vit fläckig granit	90 x 74 x 67	614	
213	½ LÖPARE	Rödbrun sandsten	87 x 86 x 50	503	
216	½ LÖPARE	Grå/vit fläckig granit	95 x 71 x 66	622	
217	LÖPARE, fragment	Grårosa granit	81 x 51 x 45	196	
222	LÖPARE	Brungrå granit	71 x 69 x 64	545	fin

KNACKSTENAR

1					
1	KNACKSTEN	Rödbrun sandsten	102 x 98 x 73	1013	Flera knackytor
4	KNACKSTEN	Gråbrun porfyr	92 x 87 x 65	668	Två knackytor, ryggad
12	KNACKSTEN	Rödbrun sandsten	93 x 93 x 61	749	En knackyta
23	KNACKSTEN	Rödbrun sandsten	82 x 68 x 62	548	Två knackytor
35	KNACKSTEN	Gulbrun sandsten	90 x 67 x 59	653	En ryggad knackyta
36	KNACKSTEN	Rosa/grå pegmatit	85 x 72 x 68	532	En knackyta
37	½ KNACKSTEN	Brungrå granit	90 x 63 x 57	519	En knackyta

KNACKSTENAR forts....

40	½ KNACKSTEN	Rödbrun sandsten	86 x 64 x 52	404	En knackyta
49	KNACKSTEN	Gulgrå skiffer	85 x 68 x 35	243	Kantknackad runtom
50	KNACKSTEN	Röd porfyr	92 x 84 x 62	698	Två knackytor
52	½ KNACKSTEN	Ljusgrå granit	98 x 69 x 62	654	En knackyta
57	KNACKSTEN	Gråfläckig diabas	81 x 77 x 71	779	Flera knackytor
59	KNACKSTEN	Gröngrå diabas	82 x 74 x 66	570	Flera knackytor
60	KNACKSTEN	Gulvit pegmatit	96 x 93 x 66	807	Kantknackad
79	KNACKSTEN	Grårosa granit	97 x 93 x 61	728	Kantknackad
96	KNACKSTEN trasig	Rosa granit	95 x 82 x 79	781	Flera knackytor
97	KNACKSTEN	Gröngrå diabas	133 x 89 x 67	1188	En knackyta
101	KNACKSTEN	Brungrå diabas	89 x 72 x 61	693	Två knackytor
102	½ KNACKSTEN	Ljusgrå granit	117 x 105 x 53	806	En knackyta
118	KNACKSTEN	Brunröd kvartsit	118 x 100 x 91	1380	Två knackytor
119	KNACKSTEN	Brungrå pegmatit	104 x 91 x 59	849	Två knackytor
130	KNACKSTEN	Rödbrun granit	87 x 83 x 73	847	Flera knackytor
133	KNACKSTEN	Grårosa sandsten	90 x 84 x 72	661	Kantknackad
135	½ KNACKSTEN	Brungrå granit	111 x 94 x 40	560	En knackyta
140	KNACKSTEN	Grårosa granit	91 x 75 x 61	619	En knackyta
141	KNACKSTEN	Ljusgrå granit	108 x 101 x 63	1041	Kantknackad
142	½ KNACKSTEN	Ljusgrå granit	111 x 95 x 36	428	En knackyta
149	KNACKSTEN trasig	Brungrå diabas	111 x 102 x 72	1209	Två knackytor
150	KNACKSTEN	Ljusrosa sandsten	84 x 73 x 56	498	två knackytor
151	KNACKSTEN	grårosa pegmatit	111 x 88 x 79	1135	Två knackytor
157	½ KNACKSTEN	Ljusgrå granit	95 x 72 x 60	562	En knackyta
160	KNACKSTEN	Grårosa sandsten	113 x 100 x 61	964	Två knackytor
161	KNACKSTEN trasig?	grå bergart	81 x 77 x 73	437	En knackyta
165	KNACKSTEN	Grå granit	74 x 69 x 42	323	En knackyta
172	½ KNACKSTEN	Grå granit	104 x 61 x 39	450	Kantknackad
173	KNACKSTEN	Grå kvartsit	76 x 58 x 58	360	Två knackytor
175	KNACKSTEN	Grårosa granit	73 x 72 x 40	299	En knackyta
177	KNACKSTEN, fragment	Grå diabas	92 x 61 x 24	177	En knackyta
202	KNACKSTEN	Brungrå gnejs	79 x 79 x 48	471	Kantknackad
205	KNACKSTEN	Grårosa granit	97 x 71 x 58	545	En knackyta
211	KNACKSTEN	Brunröd kvartsit	103 x 97 x 86	1040	Flera knackytor
215	KNACKSTEN	Brun kvartsit	104 x 78 x 61	752	Två knackytor
214	KNACKSTEN	Brungrå sandsten	73 x 71 x 69	580	En knackyta
223	KNACKSTEN	Brungrå granit	112 x 65 x 52	599	En ryggad knackyta

SLIPSTENAR

3	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	87 x 60 x 24	174	En slipyta
15	SLIPSTEN	Brunröd sandsten	79 x 50 x 25	129	En slipyta
16	BRYNE	Grårosa glimmerskiffer	101 x 53 x 15	148	En slipad kant
17	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	88 x 81 x 22	226	En slipyta
18	BRYNE	Ljusgrå sandsten	57 x 35 x 32	69	En slipyta
19	SLIPSTEN	Gråbrun sandsten	82 x 63 x 32	209	En slipyta
20	SLIPSTEN	Grårosa sandsten	48 x 33 x 30	47	En slipyta
21	SLIPSTEN	Gråbrun sandsten	87 x 53 x 42	280	En slipyta
22	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	120 x 85 x 57	849	En slipyta
26	BRYNE	Gråbrun sandsten	65 x 43 x 8	42	En slipyta + slipad kant
27	BRYNE	Grå grönsten	55 x 52 x 32	172	
30	SLIPSTEN	Gråbrun sandsten	26 x 14 x 8	6	En slipyta
32	SLIPSTEN	Gråbrun sandsten	64 x 53 x 21	89	En slipyta
42	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	81 x 58 x 24	214	Två kantslipningar
45	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	92 x 68 x 19	146	Kantslipad
46	BRYNE	Gråbrun sandsten	79 x 44 x 37	255	Fyrsidig slipning
48	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	124 x 95 x 32	635	En slipyta + kantslipningar
55	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	91 x 44 x 16	100	En slipyta
56	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	80 x 63 x 22	137	Två kantslipningar
66	SLIPSTEN	Grårosa sandsten	84 x 50 x 35	238	En slipyta + kantslipning
68	SLIPSTEN	Ljusröd sandsten	146 x 85 x 26	476	Två slipytor + kantslipning
71	SLIPSTEN	Rosa sandsten	83 x 54 x 34	214	En slipyta
81	SLIPSTEN	Grårosa sandsten	128 x 74 x 38	400	En slipyta
85	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	97 x 45 x 24	210	kantslipad
93	SLIPSTEN	Brunlila sandsten	132 x 64 x 38	311	En slipyta
103	BRYNE	Grårosa glimmerskiffer	101 X 46 X 19	183	en kantslipning
105	BRYNE	Gråbrun sandsten	52 x 40 x 28	92	Fyrsidig slipning
117	SLIPSTEN	Brunlila sandsten	57 x 42 x 40	120	En slipyta
127	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	65 x 45 x 12	38	En slipyta
129	SLIPSTEN	Grårosa sandsten	90 x 51 x 49	294	Tre slipytor
153	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	101 x 65 x 26	245	En slipyta
154	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	60 x 42 x 14	56	En slipyta
167	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	87 x 71 x 18	181	En slipyta
169	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	57 x 46 x 13	64	En slipyta
174	SLIPSTEN	Brunlila sandsten	112 x 75 x 50	419	Tre slipytor, skålade
178	SLIPSTEN	Ljusröd sandsten	69 x 48 x 21	146	Två slipytor
179	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	95 x 58 x 18	120	En slipyta
182	SLIPSTEN	Gråbrun sandsten	108 x 91 x 27	367	En slipyta

SLIPSTENAR forts....

194	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	79 x 48 x 16	90	Två slipytor
197	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	94 x 93 x 16	230	En slipyta
203	SLIPSTEN	Brunröd sandsten	97 x 85 x 16	239	En slipyta
206	SLIPSTEN	Brunröd sandsten	70 x 45 x 26	128	En slipyta
218	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	104 x 75 x 31	335	En slipyta
219	SLIPSTEN	Ljusröd sandsten	83 x 68 x 22	179	En slipyta
221	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	74 x 68 x 16	125	En slipyta
224	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	62 x 43 x 21	90	En slipyta
227	BRYNE	Rosa sandsten	56 x 29 x 22	42	En slipyta
231	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	83 x 63 x 30	173	En slipyta
239	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	85 x 77 x 22	200	En slipyta, rundhuggen
241	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	90 x 55 x 22	112	En slipyta
243	SLIPSTEN	Brunlila sandsten	82 x 54 x 27	126	Kantslipad
249	SLIPSTEN	Rödbrun sandsten	154 x 90 x 25	484	En slipyta
250	SLIPSTEN	Gråbrun sandsten	77 x 69 x 29	225	Två slipytor
254	BRYNE	Grå skiffer	45 x 21 x 14	33	Vittrat

Slipstenar och brynen av olika typer

GLÄTTSTENAR

1					
14	GLÄTTSTEN	Grönsvarv diabas	77 x 67 x 59	450	Flera glättytor
u nr	"STENKULA"	Gulvit kvarts	21 x 20 x 15	9	slipad

ÄMNEN/ FÖRAR BETEN

1					
U NR	ÄMNESFRAGMENT	Mörkgrå grönsten	55 x 39 x 39	113	Tillhuggen
U NR	ÄMNESFRAGMENT		56 x 52 x 36	103	Tillhuggen
90	½ YXÄMNE	Gråbrun grönsten	83 x 82 x 43	463	Väl tillhugget
143	ÄMNESFRAGMENT	Mörkgrå grönsten	32 x 30 x 20	31	Nackparti?
190	½ YXÄMNE	Grå grönsten	74 x 51 x 46	262	Grovt tillhugget

STENYXOR

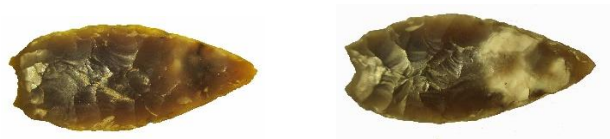
1					
28	½ STENYXA	Grågrön grönsten	54 x 44 x 29	105	Eggen avslagen
220	YXFRAGMENT	Grå grönsten	37 x 37 x 13	22	Del av mittparti

Den halva stenyxan tillhör troligen det äldre skedet av bosättningen på platsen.

FLINTA

St			mm	gr	
7	Avslag och avfall	Grå – mörkbrun flinta	15 – 48	28	
4	Avfall	Vitbränd flinta	17 – 33	29	
2	Eldslagningsflinta	Gråbrun	21 - 41	37	
1	Skrapa	Gråsvart med kruska	24 x 24 x 10	7	
1	Pilspets, utnyppen tånge	mörkbrun	33 x 14 x 5	3	

Sid 1

sid 2

PILSPETS

SKRAPA

FLINTOR

KVARTS

St			mm	gr	
4	Avfall	Vit-grå kvarts	28 - 58	106	

KERAMIK

St			mm	gr	
1	Mynningsbit				Dekor på kanten
1	krukskärva				ihoplimmad
46	Krukskärvor		10 - 52	176	

KLINING

St			mm	gr	
Ca 100			10-47	618	Några med grenintryck

Mynning med dekor

större ihoplimmad skärva